

‘Onder de Boschboom’

Een zegenrijke kentering

Zeker tachtig jaar geleden sprak mijn onderwijzer van de tweede klas van de Antoniuschool in de Jan Schöfflerlaan - het eerste lekeninstituut met het befaamde hoofd C.J. Gudde - over de eerste volksverhuizing in Europa. Die vond enkele eeuwen na Christus plaats. Deze onderwijzer was een vluchteling na de Eerste Wereldoorlog (1914 – 1918) uit Hongarije. Hij heette Antal Sivirsky. Hij sprak accentloos Nederlands en zal toen begin twintig geweest zijn. Aan hem bewaar ik een levendige herinnering. Later ontsnapte hij zeker niet aan de aandacht van onderwijskundige autoriteiten. Antal Sivirsky werkte immers al na een tiental jaren als hoogleraar aan de Rijksuniversiteit van Utrecht in het vak Nederlands. Professor dus in de Neerlandistiek en een markant auteur van verscheidene boeken over Nederlandse literatuur.

Zijn verhaal over die massale mensenverplaatsing maakte op mij een verpletterende indruk. 's Nachts droomde ik van duizenden mensen die, lopend, bepakt en gezakt, eindeloos van ver kwamen om zich in onze streken te vestigen. Vlak bij ons huis, min of meer aan de overkant, tussen de nog nauwelijks bebouwde ‘De Muntel’ en de onafzienbare ruimte tussen onze nieuwe wijk en de Maas scheen in dromenland een grootse stad te verrijzen. Of mijnheer Sivirsky ooit over zijn eigen ervaringen vertelde, weet ik niet. Ik denk dat persoonlijke belevenissen in die tijd in een klas niet ter sprake kwamen. Ogenschijnlijk leek hij een comfortabel bestaan te voeren: thuis in een vredig land, toen al een baan als onderwijzer, volledig geïntegreerd en kennelijk fors aan de studie.

Ons land kent een aantal krimpgebieden: (jonge) bewoners trekken er weg, het verenigingsleven kwijnt, winkels moeten sluiten, scholen klagen over leerlingentekorten, huisartsen vinden nauwelijks emplooi, sportclubs zien hun bestaan bedreigd, huizen blijken er nauwelijks te verkopen. Neergang en leegloop vullen elkaar moeiteloos aan: delen van Zuid-Limburg, Oost-Brabant, de Achterhoek, Zeeuws-Vlaanderen en de drie Noordelijke provincies. Daarnaast zijn er in veel steden en dorpen onbebouwde ruimten. Wij leven in een rijke en welvarende samenleving en in sommige opzichten ook zelfs in een ‘leeg land’.

Duitsland denkt binnenkort 800.000 vluchtelingen te huisvesten. Nederland is verdeeld in ‘realisten’ en ‘idealisten’. De klagers van steen en been willen het liefst met hoge hekken, prikkeldraad en politiegeweld paal en perk stellen aan ieder die zich aan onze grenzen vertoont. De ruimhartigen daarentegen treden deze verdrevenen met open armen menswaardig tegemoet en geven ze kansen hier te wonen om als nieuwe burgers te werken aan een vredige toekomst.

Wie goed kijkt, neemt een zegenrijke kentering waar. In Duitsland eist Angela Merkel het vluchtelingenprobleem op als haar ‘Chefsache’. De hoofdredacteur van het Duitse ‘Bild’ constateert een dwingende verantwoordelijkheid voor de Europese gemeenschap en zeker ook voor zijn eigen land. In de Volkskrant van 27 augustus rekent de nieuwe staatssecretaris Klaas Dijkhoff op ‘stoere’ burgemeesters om die bijna bovenmenselijke klus met de rijksoverheid op korte termijn samen te klaren. Er blijkt toch een nieuwe geest in onze gemeenschap vaardig: er staat zelfs een moeilijk, maar hartelijk welkom aan onze grenzen.

Theo Hoogbergen

Reacties Hoogbergened@home.nl

'Onder De Boschboom' is een rubriek van cultuurhistorische aard, die haar columnisten een podium biedt om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Reacties? Stuur uw email naar: onderdeboschboom@kringvrienden.nl